

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Глуценко Н. В.

асистент кафедри АППФЕБ, Сумський державний університет

В умовах економічної кризи України розвиток національної економіки є одним з найважливіших питань. Для цього необхідно забезпечити високий рівень творчої діяльності, освіти, інтелектуальної власності. Державою необхідно врахувати вагомий вплив інтелектуальної власності на економічний, соціальний та культурний розвиток країни. Важливе значення у сфері інтелектуальної власності має підготовка фахівців із інтелектуальної власності. За останні роки в Україні налагоджено цілісну систему підготовки та перепідготовки фахівців із інтелектуальної власності.

Основним елементом системи з підготовки фахівців у сфері інтелектуальної власності є Державний інститут інтелектуальної власності – спеціалізований вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, який готує фахівців у сфері інтелектуальної власності, інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності за спеціальностями, як «інтелектуальна власність», «консолідована інформація» та «управління інноваційною діяльністю».

Крім того, Інститут готує кандидатів у патентні повірені, професійних оцінювачів прав інтелектуальної власності, підвищує кваліфікацію фахівців у сфері інтелектуальної власності, до компетенції яких належать питання інтелектуальної власності, інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності. Аналіз сучасних тенденцій суспільно-економічного розвитку вимагає нових підходів до її вдосконалення та подальшого розвитку. З цією метою в Інституті розпочато роботу зі створення системи дистанційного навчання у сфері інтелектуальної власності, інформаційно-аналітичної та інноваційної діяльності, що забезпечить відповідність навчального процесу одному із сучасних принципів вищої освіти, який вимагає її доступності та наближення до робочого місця. Нагальною потребою є організація на базі Інституту магістерської програми з інтелектуальної власності з метою підготовки кадрів міжнародного рівня [1].

Якщо звернутись до п. 6 Концепції розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності на 2009–2014 роки, затвердженої рішенням Колегії Державного департаменту інтелектуальної власності, то особлива увага з боку держави відводиться підготовці спеціалістів з питань інтелектуальної власності, поширенню знань, формуванню у суспільстві високого рівня культури й освіти у сфері інтелектуальної власності [2].

Отже, за останні роки державою передбачені заходи щодо забезпечення кадрами за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст» та «магістр». Але підготовка таких спеціалістів повинна відбуватись перш за все, не в кількісному, а в якісному обсязі. Саме забезпечення «якісними» фахівцями в сфері інтелектуальної власності надасть можливість до фундаментального покращення в економіці та науці України.

Проте, для підготовки таких спеціалістів існують проблеми, які перешкоджають цьому. Так, у звіті за 2009 рік професор П.М. Цибульов (Інститут інтелектуальної власності України) описував перешкоди на шляху впровадження інновацій в Україні: 1) вченим не вистачає відповідних знань, досвіду і підготовки; 2) управлінцям не вистачає ефективних навичок управління; 3) проблеми

фінансування; 4) недосконалість законодавства; 5) відсутність ефективної інфраструктури для інновацій [3, с. 88].

Минуло майже шість роки, але проблеми залишилися. З метою їх подолання слід впровадити у середніх школах, професійно-технічних закладах ознайомчі курси (розділи), присвячені основам інтелектуальної власності, та спецкурси «Основи інтелектуальної власності» у вищих навчальних закладах – на рівні бакалаврату [4]. Також, доцільно було б, щоб фахівці у сфері інтелектуальної власності мали змогу не тільки засвоювати теоретичні знання, але і володіти практичними знаннями. Оскільки не організована спеціальна система щодо проходження практики в органах виконавчої, судової та законодавчої влади саме як спеціаліст у сфері інтелектуальної власності.

Викладання інтелектуальної власності у різних модифікаціях здійснюється у вищих навчальних закладах всіх європейських країн. Так, у ФРН право інтелектуальної власності викладається в низці університетів та вищих технічних навчальних закладах. Цей курс викладається протягом одного семестру (1-2 години на тиждень), проводяться також семінари. Крім того, у ФРН викладається патентознавство (протягом всього терміну навчання) в Інституті міжнародного патентного та авторського права імені Макса Планка.

У Франції курс інтелектуальної власності читається в університетах у всіх семестрах по 4 години на тиждень. Крім того, в країні діють курси підвищення кваліфікації дипломованих спеціалістів з питань інтелектуальної власності. Курси призначені як для слухачів, що вже пройшли навчання і мають дипломи, але бажають підвищити кваліфікацію, так і для осіб, що не мають дипломів, але володіють професійним досвідом у галузі інтелектуальної власності і бажають поповнити свою освіту шляхом кращого ознайомлення з комплексом правових питань. Слід відмітити, що навчання здійснюється на платній основі [5, с. 520].

На юридичному факультеті Міланського університету в Італії проводиться регулярне навчання з питань права інтелектуальної власності у всіх семестрах (по 4 години на тиждень). Окремий курс MBA з інтелектуальної власності викладається також у Турині.

Значний обсяг лекційних годин з питань інтелектуальної власності передбачено також навчальними програмами вищих навчальних закладів Австралії, Нідерландів, Швеції, Великої Британії, Швейцарії та інших країн.

В країнах ЄС значну увагу приділяють підготовці патентних повірених. При цьому одним із важливих шляхів підготовки спеціалістів патентознавців є безпосереднє навчання на фірмах та підприємствах. Наприклад у ФРН та Голландії, патентознавцям доводиться складати державний іспит патентному відомству на патентного адвоката (повіреного). Патентний відділ підприємства, що співпрацює з патентними фірмами, має в штаті патентних адвокатів, тому що тільки вони мають право подавати заявки на патенти від іноземців та представляти їх інтереси в патентній процедурі [6, с. 32].

Відзначимо, що промислово розвинені держави проводять професійну підготовку патентознавців не лише на національному рівні, а й на міжнародній основі. Так, патентно-правова інтеграція західних країн, що заснована на інтеграції економіки, привела до підписання у 1973 р. в Мюнхені Конвенції про Європейський патент. Це дало можливість одночасно забезпечити охорону технічних новацій у цілому регіоні – країнах «Спільного ринку».

Для підготовки патентознавців створено навчальний заклад – Міжнародний центр із вивчення промислової власності, у якому можуть навчатися представники країн Західної Європи та країн, що розвиваються. Міжнародний центр із вивчення

промислової власності існує (з 1964 р.) при Університеті юридичних, політичних та соціальних наук у Страсбурзі, яким керує факультет права та політичних наук [6, с. 34].

Порядок та умови прийому слухачів до Міжнародного центру такі. Особи, що вступають, повинні мати диплом про технічну освіту. До центру можуть бути зараховані особи, що не мають диплома, але працюють у галузі промислової власності у Франції або за кордоном. За наявності вільних місць приймаються особи, що мають диплом в галузі права, економічних або комерційних наук, якщо рівень їх освіти буде визнаний бюро адміністративної ради достатнім для проходження навчання в Міжнародному центрі. Слухачами можуть бути французи і іноземці. Вони повинні знати німецьку або англійську мову в обсязі, достатньому для розуміння технічного тексту з їх спеціальності.

Навчання в Міжнародному центрі із вивчення промислової власності здійснюється за звичайною та прискореною програмами.

Прискорена програма навчання організована для тих слухачів, що мають досвід практичної роботи в галузі промислової власності (в бюро патентних повірених або в патентних підрозділах підприємств) і не можуть пройти звичайний курс навчання в Міжнародному центрі, але мають потребу в дипломі. Досвід організації діяльності Міжнародного центру із вивчення промислової власності може бути використаний в роботі національних закладів із питань підготовки спеціалістів у сфері інтелектуальної власності [6, с. 36].

Таким чином, підготовка фахівців у сфері інтелектуальної власності здійснюється шляхом викладання конкретних навчальних дисциплін у ВНЗ як в Україні, так і в зарубіжних країнах. Проте, якісно відмінною рисою є те, що держави ЄС проводять професійну підготовку фахівців у галузі інтелектуальної власності не лише на національному рівні, а й на міжнародній основі (наприклад для патентознавців створено Міжнародний центр із вивчення промислової власності). Якщо ж говорити про прибутки від інтелектуальної власності то в цьому питанні Україна значно відстає від країн ЄС. Наприклад, в Японії прибутки від інтелектуальної власності перевищують показники таких галузей, як літакобудування та сільське господарство.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інтелектуально-правова освіта – нагальна потреба ділових людей [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=121422>.
2. Концепції розвитку державної системи правової охорони інтелектуальної власності на 2009–2014 роки, затвердженої рішенням Колегії Державного департаменту інтелектуальної власності (протокол від 11 березня 2009 р. № 11) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://sips.gov.ua/ua/konts9-14.html>.
3. Цибульов П.М. Бар'єри на шляху комерціалізації результатів наукових досліджень в Україні. / П.М. Цибульов, В.Ф. Корсун // Наука та інновації. – 2009. – №6. – с. 87-96.
4. Інтелектуальна власність : проблеми законодавчого забезпечення [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://yurincom.com/ua/yuridichny_i_visnyk_ukrainy/overview/?id=1542
5. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / за ред. Ю.М. Капіци. — К., 2006. — 1104 с.
6. Щербакова О.О. Міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності / О.О. Щербакова // Наука та інновації – 2007. - №4. – С. 34-37.